

2. Протоколдо Конвенції про захист прав людиниі основоположних свобод: Протокол, Міжнародний документ. Рада Європи від 20.03.1952. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_535/conv

3. Кодекс належної практики у виборчих справах: URL: <http://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD%282002%29023rev-ukr>

4. Федоренко В. Л. Конституційне право України: підручник / М-во юстиції України, Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. Київ: Ліра-К, 2016. 616 с.

5. Маляренко В. Т. Суд, правоохоронні та правозахисні органи України. К. : Юрінком Інтер, 2007.

6. Старуха Б.І. Роль органів державної влади у забезпеченні прав людини і громадянина в демократичному суспільстві: теоретико-правовий вимір: дис... к.ю.н.: 12.00.01. Львівський державний університет внутрішніх справ. Львів. 2016. 180с.

7. Громадський омбудсмен з виборчих прав – новий фундамент під прозорий процес голосування. URL:кмц.укр/gromadskiy-ombudsmen-z-viborchih-prav-noviy-fundament-pid-prozoriy-protses-golosuvannya/

8. Єремичева Л. Хто такий громадський омбудсмен із захисту виборчих прав?URL:<https://www.prostir.ua/?focus=hto-takyj-hromadskyj-ombudsmen-iz-zahystu-vyborchyh-prav>

Волох О.,

доцент кафедри публічного управління та адміністрування НАВС, кандидат юридичних наук

ПРИНЦИП ПРАВОВОЇ ВИЗНАЧЕНОСТІ В ЗАКОНОПРОЕКТНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Питання важливості дотримання принципу правової (юридичної) визначеності як складової верховенства права неодноразово піднімалися у рішеннях Конституційного Суду України. Вони залишаються актуальними і нині. Продемонструвати нехтування з боку ініціаторів законопроектів можна на такому прикладі.

На розгляд парламенту подано проект Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо посилення відповідальності за випалювання сміття і залишків рослинності» (реєстр. № 10246 від 24.04.2019 р.)[1].

Результати правового аналізу розглядуваного законопроекту та супровідних документів до нього свідчать зокрема про таке.

По-перше, як стверджується у Пояснювальній записці до законопроекту, його метою є «**вдосконалення чинних норм КУпАП для запобігання вчиненню адміністративних правопорушень у сфері безпеки довкілля, а саме випалювання сміття, рослинності та залишків рослинності, а також чинників, які до цього призводять**».

Імовірно, лише автори законопроекту зможуть пояснити: в який спосіб можливе *вдосконалення чинників, що призводять до випалювання сміття, рослинності та залишків рослинності?*

У статті 77-1 КУпАП йдеться не про **випалювання рослинності та її залишків** як адміністративне правопорушення у сфері безпеки довкілля, а виключно про **самовільне випалювання рослинності та її залишків**, тобто здійснення передбачених у диспозиції статті 77-1 КУпАП дій без дозволу органів державного контролю у галузі охорони навколишнього природного середовища або з порушенням умов такого дозволу[2].

Отже, автори законопроекту неправильно розуміють саму сутність передбаченого ст. 77-1 КУпАП правопорушення. Відповідно, запропоновані проектом зміни і доповнення не принесуть очікуваного ефекту «вдосконалення».

Крім того, в чинній редакції диспозиція частини першої статті 77-1 КУпАП передбачає як одне з місць вчинення правопорушення: «у смугах відводу автомобільних доріг і залізниць».

Це відображено також і в Порівняльній таблиці до розглядуваного законопроекту.

Натомість в пропонованій редакції ч. 1 ст. 77-1 КУпАП ці слова вилучено, і фігурують вони вже у пропонованій редакції ч. 2 ст. 77-1 КУпАП.

В самому ж тексті законопроекту про ці перестановки не згадується жодним словом. Таким чином, має місце порушення правил нормопроектної техніки.

Ініціаторам законопроекту, в свою чергу, слід наголосити про необхідність дотримання положень:

- Методичних рекомендацій щодо розроблення проектів законів та дотримання вимог нормопроектної техніки, схвалених постановою колегії Міністерства юстиції України від 21 листопада 2000 р. № 41 (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0041323-00>), а також

- Правил оформлення проектів законів та основних вимог законодавчої техніки (Методичні рекомендації), підготовлених Апаратом Верховної Ради України (http://static.rada.gov.ua/site/bills/info/zak_rules.pdf).

Крім того, пропонована редакція частини другої статті 77-1 КУпАП сконструйована в такий спосіб, що викликає неоднозначне розуміння:

«В частині другій статті після слів “об’єктів природно-заповідного фонду” доповнити словами “у смугах відводу автомобільних доріг і залізниць або якщо спричинили до погіршення видимості на автомобільному шляху, в зоні відчуження, зоні безумовного (обов’язкового) відселення на території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи”».

Зокрема: «Ті самі дії, якщо спричинили до погіршення видимості **на автомобільному шляху, в зоні відчуження, зоні безумовного (обов’язкового) відселення на території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи**».

Все це читається як перелік місць, в яких погіршилася видимість внаслідок протиправних дій, передбачених у ст. 77-1 КУпАП.

Тоді як з Пояснювальної записки слідує, що ідея була зовсім іншою:

«Крім, того, пропонується перелік місць із підвищеною небезпекою вчинення такого правопорушення, який передбачено нормами диспозиції частини другої статті 77¹ КУпАП також доповнити і смугами відводу автомобільних доріг та залізниць або якщо такі дії спричинили до погіршення видимості на автомобільному шляху (це, по-перше – прим. авт.), територією зони відчуження, зони безумовного (обов'язкового) відселення на території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи (це, по-друге – прим. авт.).

У зв'язку із вищенаведеними недоліками необхідно згадати офіційну правову позицію Конституційного Суду України:

1) «Елементами верховенства права є принципи рівності і справедливості, правової визначеності, ясності і недвозначності правової норми, оскільки інше не може забезпечити її однакове застосування, не виключає необмеженості трактування у правозастосовній практиці і неминуче призводить до сваволі» (абзац другий підпункту 5.4 пункту 5 мотивувальної частини Рішення Конституційного Суду України від 22 вересня 2005 року № 5-рп/2005);

2) «Конституційний Суд України вважає, що принцип правової визначеності вимагає чіткості, зрозумілості й однозначності правових норм, зокрема їх передбачуваності (прогнозованості) та стабільності» (абзац шостий пункту 2.1 мотивувальної частини Рішення Великої палати Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 49 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) пункту 7 частини другої статті 42 Закону України "Про вищу освіту" від 20 грудня 2017 року № 2-р/2017).

На нашу думку, проект Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо посилення відповідальності за випалювання сміття і залишків рослинності» (реєстр. № 10246 від 24.04.2019 р.) у пропонованому вигляді не відповідає принципу правової визначеності, що є складовою верховенства права. Необхідність його прийняття не обґрунтовується належним чином. Аргументи, наведені в якості обґрунтування ініціаторами законопроекту, є суперечливими та непереконливими.

Розглядуваний законопроект, на наш погляд, безумовно, підлягає відхиленню і зняттю з розгляду Верховної Ради України.

Список використаних джерел:

1. Проект Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо посилення відповідальності за випалювання сміття і залишків рослинності» (реєстр. № 10246 від 24.04.2019 р.) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу :http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=65850

2. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 р. № 8073-Х (станом на 19.05.2019 р.) // Відомості Верховної Ради Української РСР (ВВР) 1984, додаток до № 51, ст.1122.